

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1934 kl. 4.30 e. m.

Utlåtande angående vissa i statsverkspropositionen under utgiften för kapitalökning i vad angår jordbruksärenden gjorda framställningar.

(1:a avd.)

Till jordbruksutskottet hava hänvisats de i statsverkspropositionen under avdelning utgifter för kapitalökning gjorda framställningar, som röra jordbruksärenden.

Utskottet, som i utlåtande nr 24 yttrat sig över den under punkt 2 gjorda framställningen i fråga om egnahemslånefonden, får härigenom avgiva utlåtande med anledning av följande i samma avdelning av statsverkspropositionen framställda förslag.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet.

Vidkommande de övriga till utskottet hänvisade framställningar rörande utgifter för kapitalökning kommer utskottet att avgiva särskilda utlåtanden.

Statens utlåningsfonder.

1:o) **Jordförmedlingsfonden.** Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

1) att av jordförmedlingsfondens kapitalbehållning må under 1935 till jordanskaffningslån åt hushållningssällskap av statens egnahemsstyrelse disponeras tillhoppa högst så stort belopp, att vad som utestår i beviljade jordanskaffningslån icke vid något tillfälle under sagda år må överstiga 1,500,000 kronor;

2) att den del av jordförmedlingsfondens för ny utlåning disponibla kapitaltillgång, som ej anvisas såsom jordanskaffningslån, må under 1935 av Kungl. Maj:t användas för utlämnande av förlagslån åt kommuner, aktiebolag och föreningar.

Vid 1907 års riksdag inrättades jordförmedlingsfonden. De närmare

bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden, återfinnas dels i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 169/1933, dels i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 219) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 178/1929, dels ock i kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 331) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet.

Jämlikt kungörelsen nr 217/1928 må statslån från jordförmedlingsfonden utlämnas *dels* såsom jordanskaffningslån åt hushållningssällskap för användande, under vissa villkor, till inköp av viss fastighet, lämplig att helt eller delvis användas för bildande av egna hem, huvudsakligen för jordbruksändamål, samt till bestridande av de för fastighetens exploatering i dylikt syfte förenade kostnader, *dels ock* såsom förlagslån åt i samma kungörelse omförmälda låneförmedlande aktiebolag och föreningar för användande såsom rörelsekapital vid inköp och exploatering av fastighet av nyss nämnd art. Enligt kungörelsen nr 331/1933 äger Kungl. Maj:t jämväl tilldela kommun förlagslån till främjande av sådan jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamhet, som omförmäles i kungörelsen.

Vad beträffar storleken av de belopp, som under 1934 få användas för de nyssnämnda båda lånetyperna, må erinras, att 1933 års riksdag medgav, *dels* att statens egnahemsstyrelse finge av jordförmedlingsfondens kapitalbehållning till jordanskaffningslån disponera under 1934 tillhoppa högst så stort belopp, att vad som utestode i beviljade jordanskaffningslån icke vid något tillfälle under sagda år överstege 1,500,000 kronor, *dels ock* att den del av jordförmedlingsfondens till ny utlåning disponibla kapitaltillgång, som ej anvisades såsom jordanskaffningslån, finge av Kungl. Maj:t under 1934 användas för utlämnande av förlagslån åt kommuner, aktiebolag och föreningar.

Kungl. Maj:ts förslag avser, att ett motsvarande medgivande, som på sätt ovan nämnts lämnats Kungl. Maj:t för 1934, skall lämnas jämväl beträffande 1935.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

1) att av jordförmedlingsfondens kapitalbehållning må under 1935 till jordanskaffningslån åt hushållningssällskap av statens egnahemsstyrelse disponeras tillhoppa högst så stort belopp, att vad som utestår i beviljade jordanskaffningslån icke vid något tillfälle under sagda år må överstiga 1,500,000 kronor;

2) att den del av jordförmedlingsfondens för ny utlåning disponibla kapitaltillgång, som ej anvisas såsom jordanskaffningslån, må under 1935 av Kungl. Maj:t användas för utlämnande av förlagslån åt kommuner, aktiebolag och föreningar.

2:o) **Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras.** Under punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1934/1935 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras bevilja lån intill ett belopp av 160,000 kronor;

2) såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

Med bifall till ett av Kungl. Maj:t vid 1931 års riksdag framlagt förslag (Ufk. bil. 5 sid. 15) beslöt riksdagen inrättande av lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras samt bemyndigade Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i förslaget ifrågasatts utfärda erforderliga bestämmelser för erhållande och tillgodnjutande av lån ur fonden.

Dessa bestämmelser återfinnas i kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 217).

Högsta utlåningsbeloppet är för innevarande budgetår bestämt till 160,000 kronor. Riksdagen har för sistnämnda budgetår såsom kapitalökning för fonden anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1934/1935 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras bevilja lån intill ett belopp av 160,000 kronor;

2) såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

Beträffande sättet för de till kapitalökning avsedda medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

3:o) **Täckdikningslånefonden.** Vid 1913 års riksdag beslöts inrättande av täckdikningslånefonden. Nu gällande villkor för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 332) med däri genom kungörelserna nr 358/1921, 239/1922, 84/1930 och 306/1933 gjorda ändringar.

Genom kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 375) hava vidare meddelats bestämmelser om viss amorteringsfrihet beträffande lån från täckdikningslånefonden. Den genom kungörelsen nr 306/1933 gjorda ändringen i villkoren för lån från täckdikningslånefonden, vilken ändring tillkommit i enlighet med beslut vid 1933 års riksdag (R. skr. nr 236), innefattar i huvudsak, att tiden för sådant låns innehavande räntefritt och utan amortering utsträckts från två till tre år samt att amorteringstiden förlängts från sju till tolv år.

Vidare har riksdagen (skr. nr 356/1933) till bidrag till täckdikningar för första gången för budgetåret 1934/1935 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. Kungl. Maj:t har i kungörelse den 30 juni 1933 (nr 434) meddelat närmare bestämmelser i ämnet.

Jämlikt beslut av 1920 års riksdag (skr. nr 346) får ur ifrågavarande fond beviljas lån intill ett belopp av 2,000,000 kronor. Riksdagen har senast för budgetåret 1931/1932 anvisat ett anslag av 550,000 kronor såsom kapitalökning för fonden.

Då täckdikningslånefondens för innevarande och nästkommande budgetår likvida kapitalmedel beräknats kunna täcka under samma budgetår förekommande utlåning, har anvisande av nytt kapitalökningsanslag till fonden för budgetåret 1934/1935 icke äskats, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

4:o) **Statens mejerilånefond.** Under punkt 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för statens mejerilånefond anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 319 av herr *von Seth m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att räntan å lån från statens mejerilånefond, statens slakterilånefond samt spannmålslagerhusfonden och spannmålskreditfonden från och med den 1 juli 1934 måtte utgå efter en räntesats av 4 procent.

I detta sammanhang har utskottet förehaft ifrågavarande motion i vad den avser statens mejerilånefond.

Utlåningen från fonden är reglerad genom kungörelse den 12 september 1930 (nr 339) med ändringar däri genom kungörelserna nr 125/1931 och 266/1933.

Lån från statens mejerilånefond kan beviljas ekonomisk förening, som har till ändamål att driva andelsmejeri för tillverkning av smör eller ost och vars flesta medlemmar äro jordbrukare, för anläggande av mejeri med tillhörande inredning och utrustning, för ombyggnad av mejeri eller för vidtagande i mejeri av tekniska förbättringar med avseende å inredning, maskinutrustning, vattenanskaffning, kylanordning eller dy-

likt. Lån må ej beviljas till högre belopp än som motsvarar fem sjättedelar av den beräknade och av lantbruksstyrelsen godkända kostnaden för de med lånet avsedda åtgärderna. Räntan löper från lyftningsdagen med fyra och en halv procent. Lån amorteras från och med tredje året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats. Amorteringstiden är högst 10 år beträffande lån för vidtagande i mejeri av tekniska förbättringar samt minst 10, högst 20 år beträffande andra lån. Lånen beviljas av lantbruksstyrelsen.

Beträffande de utlåningsfonder, för vilka för närvarande gäller en räntefot av 5 procent, har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition under rubrik Utgifter för kapitalökning, för flera huvudtitlar gemensamma frågor, till nu pågående riksdag, såvitt angår de under statskontorets förvaltning stående fonderna, föreslagit riksdagen medgiva, att den årliga räntan må från och med den 1 juli 1934 tillsvidare utgå efter 4½ procent. Räntesänkningen skall enligt förslaget förknippas med skyldighet för låntagaren att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan å den fonderade statsskulden prövar påkallad. Av ett av statskontoret avgivet, i statsrådsprotokollet under nämnda rubrik återgivet utlåtande, på vilket Kungl. Maj:ts förslag grundats, inhämtas, att ämbetsverket ansett sig icke kunna förorda en längre gående räntesänkning än till 4½ procent, då i annat fall en sådan räntesänkning, om man ville fasthålla vid numera vedertagna principer i fråga om kapitalinvestering i statens utlåningsfonder, skulle föranleda ett utbyte i ej oväsentlig omfattning av lånemedel mot skattemedel, en åtgärd som under rådande ekonomiska förhållanden icke syntes böra ifrågakomma.

Utskottet.

Med hänsyn till statskontorets ovanberörda yttrande anser sig utskottet icke kunna förorda, att räntan å lån från mejerilånefonden på sätt i motionen ifrågasatts sänkes från nu gällande 4½ till 4 procent. I anledning härav och då Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag ej föranleder någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

1) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag såsom kapitalökning för statens mejerilånefond anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

2) att motionen II: 319, i vad den avser statens mejerilånefond, ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande sättet för anskaffande av de till kapitalökning avsedda medlen torde statsutskottet framdeles, under riksdagen avgiva förslag.

5:o) **Spannmålslagerhusfonden.** Under punkt 8 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för spannmålslagerhusfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 319 av herr *von Seth m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att räntan å lån från statens mejerilånefond, statens slakterilånefond samt spannmålslagerhusfonden och spannmålskreditfonden från och med den 1 juli 1934 måtte utgå efter en räntesats av 4 procent.

I detta sammanhang har utskottet förehaft ifrågavarande motion i vad den avser spannmålslagerhusfonden.

Gällande allmänna villkor och bestämmelser för lån från spannmåls-lagerhusfonden äro meddelade i kungörelse den 12 september 1930 (nr 342) med däri genom kungörelserna nr 364/1932 och 263/1933 gjorda ändringar. 3 § stadgar, att ränta å lån för uppförande, inrättande, inköp eller ombyggnad av lagerhus eller av magasin för torkning av spannmål utgår först och med fjärde året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, samt beräknas efter 4 1/2 procent om året. Lånet amorteras från och med sjunde året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats. Amorteringen jämte ränta å oguldet lånebelopp utgöras genom en annuitet av tillhoppa 7 procent å lånets ursprungliga belopp. För lån till anskaffande av spannmålstork bestämmer Kungl. Maj:t räntefoten och ränta å dylikt lån skall löpa från och med dagen efter den, då lånet utlämnats. Sådant lån amorteras från och med kalenderåret efter det, under vilket låntagaren bekommit lånet. Kungl. Maj:t bestämmer i varje särskilt fall den tid, högst 15 år, inom vilken lånet skall vara till fullo återbetalt, samt de grunder i övrigt, efter vilka det skall amorteras.

Utskottet.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under nästföregående punkt avstyrker utskottet bifall till i motionen II: 319 föreslagen sänkning av räntan å lån från spannmålslagerhusfonden från gällande 4 1/2 procent till 4 procent. På grund härav och då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

1) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag såsom kapitalökning för spannmålslagerhusfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor;

2) att motionen II: 319, i vad den avser spannmåls-lagerhusfonden, ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

6:o) **Spannmålskreditfonden.** Under punkt 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för spannmålskreditfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 319 av herr *von Seth m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att räntan å lån från statens mejerilånefond, statens slakterilånefond samt spannmålslagerhusfonden och spannmålskreditfonden från och med den 1 juli 1934 måtte utgå efter en räntesats av 4 procent.

I detta sammanhang har utskottet förehaft ifrågavarande motion, i vad den avser spannmålskreditfonden.

Vid 1930 års riksdag (prop. nr 108; R. skr. nr 376) beslöts inrättande av spannmålskreditfonden. Allmänna bestämmelser för lån från fonden hava meddelats i kungörelsen den 12 september 1930 (nr 343), däri ändringar vidtagits genom kungörelserna nr 365/1932 och 264/1933. Enligt dessa bestämmelser må för underlättande av inköp av vete eller råg, som för förvaring i avvaktan å lämpligt försäljningstillfälle uppläggas i lagerhus eller annan lagerlokal, lån under vissa villkor av riksbanken beviljas ekonomisk förening. Lån meddelas i form av kassakreditiv på viss tid, högst ett år. Enligt 4 § beräknas ränta å utestående lån efter den räntefot fullmäktige i riksbanken med hänsyn till kostnaderna för statens upplåning för varje konsumtionsår bestämma. Såsom kapital till fonden hava anvisats för budgetåret 1930/1931 2,000,000 kronor, för budgetåret 1932/1933 500,000 kronor och för budgetåret 1933/1934 1,000,000 kronor eller tillhopa 3,500,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 4 här ovan avstyrker utskottet bifall till i motionen II:319 föreslagen fixering av räntan å lån från spannmålskreditfonden till 4 procent. På grund härav och då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag, hemställer utskottet,

Utskottet.

1) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag såsom kapitalökning för spannmålskreditfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

2) att motionen II:319 i vad den avser spannmålskreditfonden ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

7:o) **Kommunskogslånefonden.** Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för kommunskogslånefonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Statens lånefond för underlättande av kommuners förvärv av skogsmark i vissa fall (kommunskogslånefonden) inrättades enligt beslut av 1930 års riksdag (prop. nr 267; R. skr. nr 325). Bestämmelser för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 27 juni 1930 (nr 272). Såsom kapital för fonden har för budgetåret 1930/1931 såsom reservationsanslag anvisats 200,000 kronor.

Efter inrättandet av fonden har framställning om erhållande av lån ur densamma gjorts allenast i ett fall. Framställningen, som avsåg ett lån å 6,000 kronor, fann emellertid Kungl. Maj:t den 19 februari 1932 ej kunna bifallas.

Enligt kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 209) med vissa bestämmelser angående äldre reservationsanslag får dylikt anslag disponeras allenast till och med andra budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit uppfört, varefter behållningen å anslaget omföres till inkomsttitel för i anspråk tagna reservationer. Kungl. Maj:t har emellertid förbehållits rätt att låta anslaget kvarstå till vederbörandes förfogande under ytterligare högst ett år. Genom beslut den 30 juni 1933 har Kungl. Maj:t medgivit, att berörda för budgetåret 1930/1931 såsom kapital för kommunskogslånefonden anvisade reservationsanslag å 200,000 kronor må användas även under budgetåret 1933/1934.

Utskottet.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må såsom kapitalökning för kommunskogslånefonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

8:o) **Statens fruktodlingslånefond.** Under punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

1) besluta inrättande av statens fruktodlingslånefond, som skall förvaltas av statskontoret och varifrån lån må i mån av tillgång utlämnas *dels* för anläggning av större fruktodling för ekonomisk drift ävensom för utvidgning eller förbättring i sådant syfte av redan befintlig fruktodling, *dels* för inköp av maskindrivna fruktträdssprutor och redskap för jordens bearbetning, *dels* för anordnande av bevattningsanläggningar för fruktodling, *dels ock* för uppförande och iordningställande av förvaringslokaler för frukt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med

av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrka grunder, utfärda erforderliga bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande av lån ur statens fruktodlingslånefond;

3) såsom kapital för statens fruktodlingslånefond för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 381 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att räntesatserna för lån från statens fruktodlingslånefond må utgå efter riksbankens växeldiskonto, dock högst med 4 procent.

Beträffande skälen härför har i motionen hänvisats till motionen II: 380, vilken remitterats till tillfälligt utskott.

Med skrivelse den 27 december 1932 har Stockholms läns och stads hushållningssällskaps förvaltningsutskott överlämnat en till sällskapet från representanter för vissa trädgårdssammanslutningar ingiven framställning om åtgärder till stöd för svensk fruktodling samt hemställt om inrättande av en fruktodlingslånefond. I ärendet hava infordrade utlåtanden avgivits den 22 februari 1933 av lantbruksstyrelsen, den 6 juni 1933 av kommerskollegium, som därvid överlämnat yttrande av Sveriges kemiska industrikontor, den 10 augusti 1933 av statskontoret och den 29 augusti 1933 av hushållningssällskapens ombud.

Statens direkta medverkan för stödjande av fruktodling inom landet hava hittills inskränkt sig till — förutom anordnande av utbildningskurser för trädskötare — anvisande årligen av anslag dels till understöd åt Sveriges pomologiska förening för dess verksamhet, dels ock till främjande av avsättningen av svensk frukt, vilka båda anslag för innevarande budgetår uppförts med 10,000 respektive 4,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning bygger på ett av *lantbruksstyrelsen* avgivet närmare förslag i ämnet. Styrelsen har funnit, att därest den under senare år alltmer stegrade användningen av frukt — vilket behov för närvarande i mycket stor utsträckning fylldes genom import — skulle kunna såsom icke minst ur nationalekonomisk synpunkt önskvärt vore tillgodoses genom inhemsk vara, åtgärder påkallades för i främsta rummet en rationalisering av den inhemska fruktodlingen. Dessa åtgärder har lantbruksstyrelsen ansett icke kunna förutsättas komma till utförande i erforderlig omfattning med mindre staten lämnade sin medverkan. Denna medverkan har synts lantbruksstyrelsen kunna ske genom beredande av lånemöjligheter från en statens fruktodlingslånefond. Styrelsen har avgivit förslag beträffande de allmänna villkor och bestämmelser, som borde stadgas för lån ur en sådan fond. Huvudbestämmelserna däri ha i statsrådsprotokollet sammanfattats sålunda.

1) Lån från fonden beviljas av lantbruksstyrelsen a) för utförande av fruktträdsanläggning och utvidgning av redan befintlig sådan anläggning, b) för iståndsättande av redan befintlig äldre eller yngre frukt-

trädsanläggning, c) för inköp av fruktträdssprutor och större jordbearbetningsredskap, d) för utförande i vissa fall av bevattningsanläggning samt e) för uppförande och iordningställande av ändamålsenliga fruktförvaringslokaler.

2) Vid nyanläggning av fruktodling eller vid iståndsättande av redan befintlig sådan odling må lån beviljas endast där odlingen omfattar eller är avsedd att omfatta minst 1,5 hektar med lämpligt antal fruktträd.

3) Lån må endast beviljas ägare eller brukare av jord å för fruktodling särskilt gynnsamt belägen plats inom vissa å en lantbruksstyrelsens utlåtande bifogad karta angivna fruktodlingszoner inom södra och mellersta delarna av landet, varvid företräde skall givas den, som innehar högst 50 hektar åker eller annan odlad jord.

4) Lån skall för övrigt endast kunna beviljas den, som redan är fruktodlare och visat praktisk duglighet på området samt är i behov av lån.

5) Lån till inköp av fruktträdssprutor och redskap för jordens bearbetning må även beviljas fruktodlarförening.

6) Lån till uppförande eller förvärfvande av byggnad för förvaring av frukt må därjämte beviljas ekonomisk förening eller aktiebolag.

7) Lån må utgå med högst två tredjedelar av den beräknade och av lantbruksstyrelsen godkända kostnaden för de med lånet avsedda åtgärderna, därvid i fråga om nyanläggning av fruktodling eller iståndsättande av redan befintlig sådan odling lånet icke får överstiga, vid nyanläggning 2 kronor 75 öre per träd eller 800 kronor per hektar, vid redan utförd högst fem år gammal anläggning 1 krona 50 öre per träd eller 400 kronor för hektar samt vid äldre fruktträdsanläggning 4 kronor per träd eller 1,200 kronor per hektar.

8) Låntagare må ej samtidigt häfta i skuld till fonden med mer än sammanlagt 10,000 kronor.

9) Å lyftat lånebelopp skall ränta erläggas efter 4,5 procent om året från lyftningsdagen, dock att räntan må läggas till kapitalskulden beträffande lån till nyanläggning av fruktodling under de första fem åren samt i fråga om lån till redan befintliga yngre och äldre anläggningar under de två första åren.

10) Lån till nyanläggning av fruktodling skall amorteras från och med sjätte året och lån till redan befintlig fruktodling från och med tredje året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer, dock att amorteringstiden må utgöra beträffande lån för nyanläggning av fruktodling och för redan befintlig, högst fem år gammal anläggning högst tio år och beträffande lån för redan befintlig, äldre anläggning högst fem år.

11) Lån till inköp av fruktträdssprutor och redskap samt till utförande av bevattningsanläggning och fruktförvaringslokaler skall amorteras från och med andra året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer, dock att amorteringstiden må utgöra beträffande lån till inköp av sprutor och redskap högst fem år och beträffande annat i denna punkt avsett lån högst tio år.

12) Till lantbruksstyrelsen ställd ansökning skall insändas till det hushållningssällskap, inom vars område anläggningen är belägen.

13) Vederbörande hushållningssällskap skall åligga att av trädgårdskonsulent eller annan person, som hushållningssällskapet prövar därtill

lämplig, inhämta skriftligt yttrande över ansökningen, innefattande, då fråga är om lån till fruktodling, uppgift om markens lämplighet med avseende på dess beskaffenhet och läge till visst slag av sådan odling, varefter hushållningssällskapet skall hava att med eget utlåtande, innefattande även vitsord om lånesökandes kompetens som fruktodlare, översända handlingarna i ärendet till lantbruksstyrelsen.

14) Från fonden beviljat lån utbetalas av statskontoret.

Det är otvivelaktigt en viktig angelägenhet, att den alltmer stegrade efterfrågan inom landet på frukt kan i största möjliga utsträckning tillgodoses med svenska produkter. Med hänsyn till den starka konkurrensen med utländsk frukt lära enligt utredningen i ärendet för vinnande av detta syfte påkallas bland annat vissa rationaliseringsåtgärder beträffande den inhemska fruktodlingen, vilka icke ansetts kunna förutsättas komma till utförande i önskvärd omfattning utan statens direkta medverkan. Då beredande av vissa lånemöjligheter härutinnan torde kunna vara av viss betydelse, anser sig utskottet böra förorda inrättande av en statens fruktodlingslånefond. I ärendet har framhållits angelägenheten av att man beträffande den ifrågasatta låneverksamheten, som omfattade ett helt nytt område, framginge med stor försiktighet, och utskottet vill för sin del understryka detta. Utskottet håller därför ock i likhet med lantbruksstyrelsen före, att statens ifrågavarande understödsverksamhet icke bör sträcka sig längre än vad nödvändigt är och sålunda närmast koncentreras till sådana för ifrågavarande syfte behjärtansvärda ändamål, för vars tillgodoseende svårighet eljest skulle möta för den enskilde företagararen. I anslutning härtill vill utskottet uttala, att utskottet beräffande vissa av de ändamål, vartill lån enligt Kungl. Maj:ts förslag äro avsedda att utlämnas, icke kunnat undgå hysa en viss tveksamhet.

Utskottet.

Sålunda anser utskottet kunna ifrågasättas, huruvida det torde finnas skäl för att låta lån utgå för inköp av vissa redskap. Med begränsning till vissa maskindrivna specialredskap för jordens bearbetning, såsom exempelvis motorfräsar, vill utskottet emellertid icke motsätta sig, att möjlighet finnes för utlämnande av lån för sådan anskaffning. Knappast synes utskottet heller något mera påtagligt behov föreligga att i förevarande låneverksamhet inrymma bidrag till bevattningsanläggningar. Liksom i fråga om de maskindrivna jordbearbetningsredskapen anser sig utskottet dock icke böra helt avstyrka förslaget i denna del men förutsätter, att lån för sådant ändamål kommer i fråga allenast i fall, då särskilda omständigheter kunna anses utgöra skäl härför. Ett spörsmål som utskottet däremot anser i förevarande avseende förtjänt av särskild uppmärksamhet är frågan om anordningar för fruktens förvaring genom kylning. Denna metod befinner sig måhända ännu icke i fullt utexperimenterat skick, men metoden har enligt vad utskottet erfarit kommit till användning i ganska stor utsträckning utomlands. Beredande av möjligheter i sådant avseende synes utskottet böra ingå såsom ett betydelsefullt led i

strävanden att i största möjliga omfattning behärska fruktmarknaden inom landet med svensk frukt. En oundgänglig förutsättning härför torde nämligen vara, att försäljningssäsongen för den svenska frukten kan utsträckas över en så lång tid som möjligt, vilket önskemål knappast lär kunna realiseras utan kylteknikens hjälp. Möjligen är enligt propositionen avsett att lån skola kunna utgå för inrättande av kylanordningar i samband med utförande och iordningställande av fruktlagringslokaler. Då emellertid en viss tvekan kan råda härutinnan, anser utskottet, att Kungl. Maj:ts förslag bör i detta avseende undergå en viss komplettering. Lån för kylanordningar synes utskottet böra få i tillämpliga delar utgå efter samma grunder som föreslagits beträffande lån för iordningställande av fruktförvaringslokaler m. m. Utskottet förutsätter tillika, att de av utskottet i övrigt här ovan anförda synpunkterna vinna beaktande vid lånebestämmelsernas slutliga utformning.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall räntan å lån från fruktodlingslånefonden bestämmas till 4.5 procent. Den väckta motionen avser att räntan å ifrågavarande fond skall utgå efter riksbankens växeldiskonto, dock högst med 4 procent. För egen del finner sig utskottet i förevarande avseende icke böra tillstyrka ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag, vilket sammanfaller med den ståndpunkt utskottet intagit till vissa andra vid innevarande riksdag motionsvis framställda förslag om räntesänkning beträffande vissa statens utlåningsfonder, vid vilka gäller en räntesats av 4.5 procent. Utskottet kan sålunda icke biträda motionen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II: 381,

1) besluta inrättande av statens fruktodlingslånefond, som skall förvaltas av statskontoret och varifrån lån må i mån av tillgång utlämnas *dels* för anläggning av större fruktodling för ekonomisk drift ävensom för utvidgning eller förbättring i sådant syfte av redan befintlig fruktodling, *dels* för inköp av maskindrivna fruktträdssprutor och redskap för jordens bearbetning, *dels* för anordnande av bevattningsanläggningar för fruktodling, *dels* för uppförande och iordningställande av förvaringslokaler för frukt, *dels ock* för utförande av anordningar för kylning av frukt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder med däri av utskottet angivet tillägg, utfärda erforderliga bestämmel-

ser för erhållande och tillgodonjutande av lån ur statens fruktodlingslånefond;

3) såsom kapital för statens fruktodlingslånefond för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Fonden för förlag till statsverket.

9:o) **Bidrag till gödselvårdsanläggningar.** Under punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till gödselvårdsanläggningar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

I två inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 169 av herr *Lindmark m. fl.* och II: 313 av herr *Hagman m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag till gödselvårdsanläggningar anvisa i stället för äskade 700,000 kronor ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor samt att möjlighet beredes hushållningssällskapen att från anslaget i fråga, när särskilda skäl därtill äro och efter framställning härom till Kungl. Maj:t, erhålla bidrag till bestridande av de för här ifrågasavarande verksamhet ofrånkomliga kostnaderna.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

I betraktande särskilt av möjligheten att i form av lån från gödselvårdslånefonden ävensom såsom egnahemspremielån och stödlån erhålla bidrag för utförande av gödselvårdsanläggningar anser sig utskottet icke nu böra såsom i motionerna ifrågasatts tillstyrka någon förhöjning av det under förevarande punkt äskade anslaget. I anslutning till vad motionärerna i övrigt ifrågasatt vill utskottet uttala, att hushållningssällskapen synas böra liksom beträffande statsbidrag till täckdikning kunna av Kungl. Maj:t på framställning och i den mån skäl därtill äro tillerkännas bidrag jämväl till bestridande av kostnaderna för ifrågasavarande verksamhet, vilket bidrag bör utgå från förevarande anslag. Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

Utskottet.

a) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionerna I: 169 och II: 313 i vad dessa avse höjning av förevarande anslag såsom bidrag till gödselvårdsanläggningar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 700,000 kronor; samt

b) att motionerna I: 169 och II: 313 i övrigt må anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

10:o) **Bidrag för uppförande av spannmålslagerhus.** Under punkt 13 har Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen att till bidrag utan återbetalnings-skyldighet för uppförande av spannmålslagerhus anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Vid 1933 års riksdag (prop. nr 177; jordbruksutskottets utl. nr 76; R. skr. nr 209) medgavs, att ekonomisk förening, som enligt kungörelsen den 12 september 1930 (nr 342) angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från spannmålslagerhusfonden tilldelas lån för uppförande av uppsamlings- eller centrallagerhus för spannmål, tillika må, på av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall föreskrivna villkor, för samma ändamål beviljas bidrag av statsmedel utan återbetalningsskyldighet till belopp, motsvarande, därest Kungl. Maj:t ej finner särskilda omständigheter föranleda ett något högre bidrag, högst 15 procent av den beräknade anläggning-kostnaden, kostnad för tomt ej inberäknad, dock att sammanlagda beloppet av bidrag och lån icke må överstiga 85 procent av förstnämnda kostnad. I kungörelse den 2 juli 1933 (nr 265) föreskrev Kungl. Maj:t, att ansökan om bidrag, som nu nämnts, borde, ställd till Kungl. Maj:t, i samband med låneansökningen inlämnas till jordbruksdepartementet före den 1 augusti 1933. Bidragen bestridas (1933:prop. nr 177; R. skr. nr 36) ur av socialdepartementet disponerat anslag till subventioner till främjande av enskild företagsverksamhet.

Departementschefen har anfört följande:

»Lika med lantbruksstyrelsen anser jag, att bidragsverksamheten bör fortgå under nästa budgetår. Medel för ändamålet torde för tiden efter den 30 juni 1934 lämpligen böra beredas från särskilt anslag, vilket bör upptagas med 300,000 kronor. För bidragens tillgodonjutande böra tillämpas samma grunder som nu.»

Utskottet.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till bidrag utan återbetalnings-skyldighet för uppförande av spannmålslagerhus anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

11:o) **Bidrag till täckdikningar.** Under punkt 15 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bidrag till täckdikningar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) II: 72 av herrar *De Geer* och *Andersson* i Dunker, vari hemställts, att riksdagen till bidrag till täckdikningar för budgetåret 1934/1935 måtte anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor samt att bidrag till täckdikning skall kunna beviljas med intill högst 50 procent av den beräknade kostnaden,

2) II: 361 av herr *Olsson* i Staxäng *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville för budgetåret 1934/1935 bevilja ett reservationsanslag om 2,200,000 kronor att utgå som bidrag till täckdikningsföretag med högst 50 procent av beräknade kostnaden i enlighet med i motionen angivna synpunkter.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Med anledning av väckta motioner anvisade 1933 års riksdag, i enlighet med vad särskilda utskottet i sina utlåtanden nr 17 (sid. 137) och nr 22 (sid. 8) föreslagit, under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, till bidrag till täckdikningar för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Kungörelse angående statsbidrag till täckdikning har av Kungl. Maj:t utfärdats den 30 juni 1933 (nr 434). Enligt dessa bestämmelser kan statsbidrag utlämnas åt ägare eller brukare av åker eller annan odlad jord för verkställande av täckdikning samt utgår med belopp, motsvarande högst 25 procent av den beräknade kostnaden för företaget.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att, med hänsyn till rådande läge å arbetsmarknaden och behovet av stödåtgärder för jordbruket, anslag för ändamålet bör anvisas jämväl för budgetåret 1934/1935.

Med anledning av det i motionerna framförda förslaget om att bidrag till täckdikningsföretag måtte utgå med 50 procent, i stället för nu gällande 25 procent, av den verkliga kostnaden, vill utskottet erinra, att liknande krav framställdes i motion (II: 35) till 1933 års riksdag. Motionen, liksom vissa andra i samma syfte väckta motioner, enligt vilka bidrag icke borde beviljas med högre belopp än $\frac{1}{4}$ eller möjligen $\frac{1}{3}$ av sammanlagda kostnaden för företaget, hänvisades till särskilda utskottet, vilket i utlåtande nr 17 förklarade sig hava funnit skäligt föreslå, att bidrag finge utgå med högst 25 procent av kostnaderna för företaget. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Med hänsyn till vad vid 1933 års riksdag i samband med beslutet om anordnande av ifrågavarande verksamhet sålunda förekommit och i betraktande av den korta tid ifrågavarande bidragsverksamhet pågått an-

Utskottet.

ser sig utskottet icke böra förorda någon förhöjning i bidragsprocenten. Utskottet vill i samband härmed ock erinra om de möjligheter till erhållande av lån på fördelaktiga villkor, som täckdikningslånefonden erbjuder. Utskottet kan sålunda icke biträda motionerna.

Beträffande storleken av anslaget för ändamålet biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett i jämförelse med anslaget för innevarande budgetår med 500,000 kronor förhöjt anslag, vilket förslag motiverats med den stora efterfrågan å hithörande bidrag och verksamhetens betydelse.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionerna II: 72 och II: 361, till bidrag till täckdikningar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

12:o) **Byggande av nybyggesvägar.** Under punkt 17 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utlämnande av bidrag till byggande av nybyggesvägar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Enligt bestämmelser, som antagits vid 1929 års riksdag (prop. nr 196; R. skr. nr 226), kan statsbidrag i viss ordning beviljas till byggande av väg till sådant odlingsområde i Norrland och Dalarna, som med hänsyn till storlek, markbeskaffenhet och övriga förhållanden finnes vara väl ägnat att användas till jordbruk och framtida bebyggelse (nybyggesväg). Kungörelse i ämnet har av Kungl. Maj:t utfärdats den 14 juni 1929 (nr 171).

För ändamålet har riksdagen under nionde huvudtiteln anvisat extra reservationsanslag, som uppförts för ett vart av budgetåren 1929/1930—1931/1932 med 50,000 kronor, för budgetåret 1932/1933, på grund av påräknad reservation av 10,000 kronor, med 40,000 kronor samt för budgetåret 1933/1934 med 60,000 kronor.

Rörande anslagbehovet för budgetåret 1934/1935 föreligga följande framställningar:

från länsstyrelsen i Kopparbergs län	kronor	10,000
» » » Gävleborgs län	»	—
» » » Västernorrlands län	»	20,000
» » » Jämtlands län	»	5,000
» » » Västerbottens län	»	150,000
» » » Norrbottens län	»	25,000

Summa kronor 210,000.

I likhet med departementschefen anser sig utskottet böra med hänsyn bland annat till hithörande verksamhets betydelse för beredande av arbetstillfällen tillstyrka en höjning av det belopp, som må kunna under nästa budgetår utlämnas i statsbidrag från förevarande anslag, till 150,000 kronor. Utskottet hemställer i anslutning härtill,

att riksdagen må för utlämnande av bidrag till byg-
gande av nybyggesvägar anvisa för budgetåret 1934/
1935 ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

13:o) **Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.** Under punkt 18 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 74, av herr *Olsson* i Blådinge, vari hemställts, att i kungl. kungörelsen den 16 september 1933, angående statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo, det i mom. 6 i nämnda kungörelse bestämda statsbidraget, tjugufem procent, måtte höjas till minst fyrtio procent av den utav skogsvårdsstyrelsen godkända kostnaden för företaget.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

I anledning av väckta motioner anvisade 1933 års riksdag (Särsk. utsk. utl. nr 17 s. 83; R. skr. nr 356) för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, ett reservationsanslag av 500,000 kronor att utgå såsom statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. De med anslaget avsedda arbetena ingå som ett led i åtgärderna till arbetslöshetens motverkande. För anslagets användning har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser i kungörelse den 16 september 1933 (nr 549) samt i cirkulär samma dag (nr 550).

Enligt kungörelsen beslutar Kungl. Maj:t på framställning av skogsvårdsstyrelse, efter hörande av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund och statens arbetslöshetskommission, om anvisande till styrelsen av dels medel att av styrelsen utdelas såsom statsbidrag, dels ock särskilt förvaltningsbidrag. Statsbidrag kan utgå allenast till företag, som avser nybyggnad av väg eller flottled eller sådan omläggning eller förbättring av förut befintlig väg eller flottled, att denna först genom sagda åtgärd kan fylla det med vägen eller flottleden avsedda ändamål, och som tillika finnes ägnat att lindra eller motverka arbetslösheten inom orten. Statsbidrag utgår ej till företag, som kan förväntas även utan statsbidrag komma till utförande på den öppna arbetsmarknaden inom den närmaste framtiden, och i regel ej heller till sådant företag, vartill annat statsunderstöd i form av bidrag eller lån eller bidrag från skogsvårdskassa förut utgått eller utgår. Stats-

bidrag utgår ej till företag, som avser inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän flottled. Statsbidrag kan beviljas till högst 25 procent av den utav skogsvårdsstyrelsen godkända kostnaden för företaget.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet det angeläget, att den i fjol beslutade bidragsverksamheten för nu ifrågavarande ändamål fortsättes även under budgetåret 1934/1935. Med avseende å bidragsgrunderna innebär det i motionen II: 74 framställda förslaget en höjning av maximitidraget från 25 procent till 40 procent av godkända kostnaden för företaget. Motionären har därvid bland annat åberopat, att statsbidrag till skogsutdikningsföretag må utgå med i regel högst 40 procent av kostnaderna. I anledning härav vill utskottet erinra, att i vid 1933 års riksdag väckta motioner förslag framställdes, att bidrag för nu ifrågavarande ändamål måtte utgå enligt två likalydande motioner med 50 procent och enligt en annan motion med 30 procent av kostnaderna. Särskilda utskottet, till vilka berörda motioner hänvisades, anförde i utlåtande nr 17, att det måste beaktas, att ifrågavarande arbeten — till skillnad från skogsdikningar och andra grundförbättrande åtgärder — bleve till praktiskt taget omedelbar ekonomisk nytta för skogsägaren, ett förhållande som syntes det särskilda utskottet åtminstone motivera ett mindre statligt stöd än det vid vissa skogsvårdsåtgärder vanliga bidraget. Statsbidraget syntes utskottet därför kunna begränsas till högst 25 procent av arbetets beräknade kostnad, vilken procentsats ansågs vara lämpligt avvägd såväl med hänsyn till angelägenheten av att arbeten verkligen komme till stånd som från synpunkten av skogsägarens nytta av företaget. Riksdagen beslöt i enlighet med vad särskilda utskottet sålunda föreslagit.

I betraktande av de synpunkter särskilda utskottet sålunda anført synes jordbruksutskottet tillräcklig anledning saknas att höja bidragsprocenten. Utskottet kan sålunda icke biträda motionen.

Jämväl i fråga om anslagsbeloppets storlek ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med avslag å motionen II: 74, såsom bidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

14:o) **Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskilda skogar.** Under punkt 19 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utlämnande av

statsbidrag för vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

För utlämnande av statsbidrag för vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar anvisade riksdagen för budgetåret 1932/1933 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 2,000,000 kronor (se prop. nr 29; R. skr. nr 30) och för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor (se Ufk. bil. 5 sid. 19; R. skr. nr 368). Anslaget är avsett att samtidigt tjäna två ändamål, nämligen beredande av ökade arbetstillfällen inom skogsbruket och främjande av skogsvården.

Senaste bestämmelser om anslagets användning återfinnas i kungörelsen den 30 juni 1933 (nr 437) angående statsbidrag till understödjande av vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar med däri genom kungörelsen den 16 september 1933 (nr 548) vidtagen ändring. Vidare har Kungl. Maj:t förstnämnda dag utfärdat cirkulär (nr 438) till domänstyrelsen, samtliga skogsvårdsstyrelser och skogssällskapet med vissa föreskrifter rörande tillämpningen av sagda kungörelse.

Departementschefen har anfört följande:

»Den med ifrågavarande anslag bedrivna verksamheten omfattas synbarligen alltjämt med stort intresse, och anslaget synes ägnat att väl fylla det därmed avsedda syftet. Med hänsyn därjämte till vad centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund uttalat därom, att det knappast vore troligt, att förhållandena på träförädlingsindustriens område skulle komma att undergå en så hastig förbättring, att icke även under nästa budgetår arbetslöshet skulle göra sig gällande för den del av befolkningen, som hade sin utkomst av skogsbruk, anser jag mig böra förorda, att anslag för ändamålet beviljas även för budgetåret 1934/1935.

Med avseende å bidragsgrunderna vill jag först erinra, att i 2 § punkt 4 av förnämnda kungörelse nr 437/1933 stadgas, att statsbidrag må utgå allenast till företag, vars utförande finnes vara ägnat att lindra eller motverka arbetslöshet inom orten. På sätt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund erinrat har Kungl. Maj:t vid bidrags beviljande från ifrågavarande anslag föreskrivit, att beträffande företag, som understöddes med bidrag från ur detta anslag anvisade medel, skulle iakttagas, att vid dessa företag huvudsakligen användes annan arbetskraft än respektive gårdars fasta personal ävensom att arbete därvid i största möjliga omfattning bereddes arbetslösa personer eller personer, som hotades av arbetslöshet. Jag har intet att erinra mot införande såsom centralrådet föreslagit i själva författningstexten av denna anvisning.»

Departementschefen har därefter meddelat vissa uppgifter med avseende å tillämpningen i en del fall av den gällande bidragsprocenten samt vidare anfört följande.

»Med avseende å ifrågavarande bestämmelses tillämpning i fortsättningen torde den ytterligare erfarenheten få lämna vägledning. Liksom hittills torde torrlägningsbidrag till högre belopp än 40 procent böra utgå endast i sådana undantagsfall, där så med hänsyn till vikten av att bereda arbetstillfällen finnes erforderligt. Där förhöjt bidrag äskas,

torde vederbörande skogsvårdsstyrelse böra inhämta uppgifter om, huruvida och i vad mån bidrag av kommunala medel blivit anslagna eller eljest kunna påräknas till samma företag. Härigenom erhållas bättre möjligheter för Kungl. Maj:t att i vart fall bedöma skäligheten av den gjorda framställningen.

I övrigt anser jag de nuvarande grunderna för bidrag från ifrågasvarande anslag böra oförändrade få gälla för det anslag, som må beviljas för budgetåret 1934/1935.

Beträffande anslagsbeloppet för nästa budgetår skulle enligt vad centralrådet anfört behovet av medel från anslaget till vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder för nästa budgetår, utöver en beräknad reservation å 1,000,000 kronor, uppgå till 3,000,000 kronor. Härvid hava tagits i betraktande de belopp, med vilka centralrådet ansett statens skogsutdikningsanslag och statens skogsodlingsanslag böra uppföras för samma tid. På sätt framgår av vederbörande punkter i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har jag emellertid ej förordat centralrådets förslag om höjning av statens skogsutdikningsanslag eller statens skogsodlingsanslag. Det torde dock vara högst angeläget, att företag, som förutsatts skola taga medel i anspråk från sistnämnda båda anslag, må kunna, i den mån företagen — såsom säkerligen oftast är fallet — äro av beskaffenhet att deras utförande kan ske med bidrag från anslaget till vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder, tillgodoses från detta anslag i största möjliga utsträckning. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att sistnämnda anslag för budgetåret 1934/1935 uppföres med något högre belopp än centralrådet ifrågasatt, och tillstyrker jag därvid ett belopp av 3,500,000 kronor. I betraktande av den påräkneliga behållningen å anslaget av 1,000,000 kronor skulle för samma tid för detta ändamål komma att finnas till förfogande 4,500,000 kronor.»

Utskottet.

Jämväl utskottet håller före, att ifrågasvarande bidragsverksamhet, som synes väl fylla de ändamål — beredande av ökade arbetstillfällen inom skogsbruket och främjande av skogvården — för vilka den avsetts, bör upprätthållas även under nästa budgetår. Utskottet har icke något att erinra mot den av departementschefen gjorda anslagsberäkningen eller mot vad han i övrigt i ärendet anfört. Utskottet för sålunda hemställa,

att riksdagen må för utlämnande av statsbidrag för vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

15:o) **Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan.** Under punkt 21 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avse-

ende lantbrukshögskolan anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 146,500 kronor.

I propositionen nr 143 till 1931 års riksdag rörande den högre lantbruksundervisningens ordnande framlades, förutom allmänna riktlinjer för denna undervisnings ordnande, vissa beräkningar angående utförande av byggnadsarbeten för bland annat lantbrukshögskolan. Propositionen bifölls i huvudsak av riksdagen, som för budgetåret 1931/1932 å nionde huvudtiteln anvisade ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor för byggnadsarbeten och andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan.

I propositionen nr 230 till 1932 års riksdag angående byggnadsarbeten och andra engångskostnader, avseende bland annat lantbrukshögskolan, återgavs ett av lantbrukshögskolekommittéerade i skrivelse den 25 februari 1932 avgivet förslag i sådant avseende. Detta förslag innefattade vissa avvikelser från det av 1931 års riksdag godkända byggnadsprogrammet, gående närmast ut på ett sammanförande av de större institutionerna, med undantag för institutionen för växtfysiologi, till en ny byggnad, i vilken undervisningslokaler, laboratorier, värmecentral, samlingsal och kårlokaler m. m. skulle inrymmas. Byggnadskostnaderna voro enligt samma förslag beräknade till sammanlagt 2,100,000 kronor att fördelas på olika budgetår.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och en i ämnet väckt motion anvisade riksdagen för budgetåret 1932/1933 å nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 450,000 kronor för byggnadsarbeten och andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan. På framställning av Kungl. Maj:t hava vidare för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, såsom reservationsanslag anvisats ytterligare 495,000 kronor för ändamålet.

Kungl. Maj:ts förslag, som grundar sig på en av styrelsen för lantbrukshögskolan gjord framställning, innebär ingen ändring i fråga om de enligt 1932 års plan beräknade totala byggnadskostnaderna utan endast vissa ytterligare jämkningar — utöver de vid 1933 års riksdag vidtagna — med avseende å kostnadernas fördelning på olika budgetår, närmast påkallade av att en del byggnadsarbeten på grund av byggnadskonflikten icke kunnat komma till utförande inom planenlig tid.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 146,500 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av dessa medel torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Stockholm den 10 april 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, August Nilsson, Carl Eriksson, Gabrielsson, von Stockenström, Granath, Tjällgren* och *Fritiof Gustafson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Andersson* i Grimbo, *Olsson* i Rödningsberg, *Carlström, Andersson* i Tungelsta, *Hagman* och *Karlsson* i Munkedal.